

Inimeseõpetus 5.klass LÕK

1. Õppe- ja kasvatuseesmärgid :

5. klassis kujundatakse jätkuvalt õpilaste oskust märgata ja eristada oma lähiümbrust (selle esemeid, nähtusi, sündmusi, tegevusi jms). Tutvustatakse ja õpetatakse väärtustama rahvuskombeid ja – traditsioone (rõhuasetus pere traditsioonidel). Oluline koht on tervisega seonduvatel teemadel - pööratakse tähelepanu tervise hoidmise viisidele (hügieen, toitumine, käitumine haiguse korral). Jätkuvalt harjutatakse etiketikäitumist ning õpetatakse hoolivat ja teisi arvestavat käitumist. Peamisteks õppeviisideks on praktiline tegevus , õppevestlus ning õppekäigud.

2. Õppeaine kirjeldus:

Kujundatakse õpilaste oskust märgata ja eristada oma lähiümbrust (selle esemeid, nähtusi, sündmusi, tegevusi jms); tutvustatakse ja õpetatakse väärtustama rahvuskombeid, -traditsioone (rõhuasetus pere ja kodukoha traditsioonidel). Läbivalt tutvustatakse elukutseid ja nende esindajate põhitegevust.

Tegevus- ja suhtlussituatsioonides tegeldakse isiksuseomaduste ning ühiskonnas aktsepteeritavate käitumisnormide kujundamisega: õpetatakse märkama – eristama – mõistma igapäevaseid situatsioone (sh ohuolukordi), verbaalseid ja mitteverbaalseid eneseväljendusviise, tundeid jms; täiendatakse ühis- ja koostegevuse oskusi (sh hoolivat ja teisi arvestavat suhtumist, vastutus- ja kohusetunnet); harjutatakse etiketikäitumist. Pere ja koduga seotud teemade käsitlemisel selgitatakse õpilastele laste ning vanemate vastastikuseid õigusi-kohustusi. Järjepidevalt kujundatakse (täiendatakse) õpilaste sotsiaalset teadlikkust ning verbaalset aktiivsust: õpetatakse (abivahendite toel) kirjeldama ja hindama kaaslaste ning iseenda tegevus- ja käitumisakte (sh mõistma ja nimetama eesmärke, tingimusi, põhjuseid ja tagajärgi, käitumisaktis ilmnevaid iseloomujooni jne), õpetatakse planeerima (sh parandama) edasist tegevust/käitumist. Harjutatakse suhtlemist ja koostegevuse reguleerimist dialoogis (kutse koostegevusele, vastused küsimustele ja teadetele, dialoogi alustamine küsimuse ja teatega, nõustumine-loobumine, alternatiivne ettepanek). Teemade käsitlemisel kasutatavatest aktiivõppemeetoditest on suurem osatähtsus praktilistel tegevustel ja õppekäikudel, eetilise sõnumiga lühipalade lugemisel ja analüüsimisel.

3. Õppeaine sisu:

Mina: olulisemad isikuandmed, meeldivad ja ebameeldivad tegevused; sarnasused ja erinevused võrreldes eakaaslastega. Enesetutvustamine dialoogis, arvestades vestluspartneri vanust (eakaaslane, täiskasvanu). Suhtlemine võõrastega, milliseid isikuandmeid võib kellele avaldada. Igapäevased suhtlussituatsioonid kodus ja koolis (positiivsed-negatiivsed ettepanekud, konfliktid jne): hindamine (tingimused, põhjus, tagajärg); suhtlemiseesmärkide mõistmine (käsk, korraldus, palve, keeld, teave jne). Vägivaldse (füüsiline, vaimne) käitumise äratundmine, käitumine ohvri ja pealtnägijana. Abivalmidus (vanad inimesed, nooremad kaaslased, erivajadustega inimesed): abivajaja märkamine ja abi pakkumine, abistamine. Abi vajaduse ja enda võimaluste hindamine abi pakkumisel. Meeleelundite (nägemis-, kuulmis-, haistmis-, maitsmis-, kompimis- ja lõuand) ülesanded, tervishoid. Erivajadustega inimesed (meeleelundite kahjustuste tagajärjel), alternatiivsed suhtlemisvahendid. Enesetunde kirjeldus dialoogis arstiga (levinumad külmetus- ja nakkushaiguste tunnused), ravirežiimi järgimine. Haiguste ennetamine (tervislikud eluviisid). Tervisesport ja liikumine, sportimisvõimalused kodukohas, Eesti tuntumad sportlased. Piisava une ja puhkuse vajalikkus. Valikud toitumisel. Esmaabi põletuse, külmumise, minestuse korral. Uimastid: tubakas, alkohol, narkootikumid (kanep); alkoholi ja tubaka mõju õppimisvõimele ja käitumisele. "Ei" ütlemine uimastitega seotud situatsioonides. Elu maal ja linnas, kodukoha eluolu (levinumad tegevusvaldkonnad, ametid jms). Kodukoha rahvariided, rahvariiete kandmine tänapäeval ja minevikus. Kodukoha tähtsamad traditsioonid (laulu- ja tantsupidu jms). Peretraditsioonid (pereliikmete ühised tegevused, peretraditsioonide määratlemine ühisvestluses, sarnasused-erinevused kaaslastega). Pühad ja kombed (ülestõusmispühad, karjalaskepäev, jüripäev, hingedepäev). Aja määramine minutilise täpsusega, kellaaja kahesugune määramine (toetudes ööpäeva osadele). Päeva ja nädala ajakava, vaba aja tegevuste mitmekesisus (positiivsed ja negatiivsed harjumused päevakavas: ajakulu, valikute tegemine jne). TV-kava (sisu, eakohased saated, telesaadete hulgast valikute tegemine). Pilt-teatmeteosed, Internet: kooli kodulehekülg (teabeallikate kasutamine). Reklaamide sisu ja eesmärk. Palgatöö, selle tulemus ja eesmärk, ametis püsimise üldised tingimused (võrdlus õpilase käitumisega koolis). Kulutused peres lapse heaolu eest hoolitsemisel (lapse põhivajadused ja soovid, pere majanduslike võimalustega arvestamine jms), asjade väärtus sõltuvalt nende vajalikkusest. Raha hoidmise viisid: hoiukarp, pank. Raha kogumine. Vee ja elektri säästlik tarbimine koolis ja

kodus. Olmejäätmete (tava-, taaskasutatavad, ohtlikud jäätmed) käitlemine kodus majapidamises (prügi sorteerimine ja ärapaigutamine, kogumispunktid, jäätmete kompostimine). Liiklusõnnetuste peamised põhjused, liiklusõnnetusest teatamine ja abi kutsumine.

Pürotehnika (ost-müük alaealistele, kasutamine). Pommiähvarduse tegemisega kaasnevad ohud ja tagajärjed, käitumine pommiähvarduse korral.

4. Hindamine:

Hindamine on hinnanguline toetades iga õpilase individuaalset arengut. Hinnanguid andes lähtutakse õppimist toetavast hindamisest. Inimeseõpetuse tundides hinnatakse õpilase teadmisi, oskusi ja nende rakendamist. Õpitulemuste kontrolli ja hindamise eesmärgiks on motiveerida ja toetada õpilast, saada ülevaade püstitatud eesmärkide saavutamisest, õpilase individuaalsest arengust ning saadud teabe kasutamine õppeprotsessi tulemuslikumaks kavandamiseks.

Inimeseõpetus, 5.klass, 2 tundi nädalas, kokku 70 tundi

Kohustuslik teema/maht	Õpitulemused (kohustuslike teemade kohta) Õpipädevused (õpioskused)	Metoodilised soovitusel (jaotus kolmeks) õppemeetodite rühmaks:	Soovitused lõimingu osas (jaotus kolmeks: üldpädevused (ka valdkonnapädevus) – ÜV; läbivad teemad – L; teised ained – T, kusjuures sulgudes tuuakse teema)	Soovitused hindamise osas (hinnatakse õpilaste teadmisi ja oskusi, kuid ei hinnata hoiakuid ja väärtusi)
		frontaalne töö – F; koosõppimine – K; iseõppimine – I)		

<p>Käitumine ja suhtlemine (14 tundi)</p> <p>Mina: olulisemad isikuandmed, meeldivad ja ebameeldivad tegevused; sarnasused ja erinevused võrreldes eakaaslastega.</p> <p>Enesetutvustamine dialoogis, arvestades vestluspartneri vanust (eakaaslane, täiskasvanu). Suhtlemine võõrastega, milliseid isikuandmeid võib kellele avaldada.</p> <p>Igapäevased suhtlussituatsioonid kodus ja koolis (positiivsed-negatiivsed ettepanekud, konfliktid jne): hindamine (tingimused, põhjus, tagajärg);</p>	<p>Märkab ja mõistab erisusi oma ja kaaslaste tegevustes, arvamustes;</p> <p>osaleb koostegEVuses erinevat tüüpi dialoogides (teade – küsimus – vastus jne);</p> <p>selgitab, milliseid enda andmeid võib sõpradele või võõrastele avaldada, kirjeldab isikuandmete avaldamisega seotud ohtusid;</p> <p>kirjeldab oma käitumist toimunud konfliktsituatsioonis;</p> <p>kirjeldab plaanile toetudes ning analüüsib ühisvestluses</p>	<p>Õppetöö korraldamise aluseks sobib üldõpetuslik tööviis.</p> <p>Kuulamine, kõnelemine, arutelu, võrdlemine, rühmitamine, paaristöö, õppemäng, praktilised tegevused, õppekäigud, eetilise sõnumiga lühipalade lugemine ja analüüsimine.</p>	<p>Väärtus-, sotsiaalse-, õpi-, suhtlus-, loodusteadusliku ja tehnoloogiapädevuse arendamine.</p> <p>L: Väärtused ja kõlblus; kultuuriline identiteet (lugemispalad, arutelud);elukestev õpe ja karjääri planeerimine; teabekeskond; keskkond ja jätkusuutlik areng; tervis ja ohutus Lõiming teiste õppeainetega: matemaatika (teksti mõistmine,</p>	<p>Hindamise eesmärgiks on suunata ja soodustada õppimist, kontrollida edasijõudmist, arendada õpetamist.</p> <p>Õppimist toetav hindamine: võrreldakse õpilase arengut õppekavas toodud oodatavate tulemustega, kasutades sõnalist hinnangut</p> <p>Õppimist toetav hindamine: Intervjuu. Õpilaste kirjutised. Valjusti mõtlemine (läbirääkimine). Hinnatav õpilane räägib</p>
---	---	--	---	---

<p>suhtlemiseesmärkide mõistmine (käsk, korraldus, palve, keeld, teave jne).</p> <p>Vägivaldse (füüsiline, vaimne) käitumise äratundmine, käitumine ohvri ja pealtnägijana.</p> <p>Abivalmidus (vanad inimesed, nooremad kaaslased, erivajadustega inimesed): abivajaja märkamise ja abi pakkumine, abistamine. Abi vajaduse ja enda võimaluste hindamine abi pakkumisel.</p>	<p>oma ja kaaslaste emotsionaalseid seisundeid ning käitumisakte (soovid, tingimused, põhjus, tagajärg);</p> <p>demonstreerib õpitu olukorras käitumist vägivaldse märkamise korral;</p> <p>demonstreerib õpitu olukorras käitumist vägivaldse ohvriks sattumise korral;</p> <p>väärtustab suhetes abivalmidust, märkab abivajajat ning pakub võimalusel oma abi;</p>		<p>võrdlemine, rühmitamine);</p> <p>loodusained (teksti mõistmine);</p> <p>kunstiained (illustratsioonid, muusika).</p>	<p>õpetajale, mida ja kuidas ta teeb.</p> <p>Enese- ja kaaslaste hindamine.</p>
<p>Inimene ja tervis (12 tundi)</p> <p>Meeleelundite (nägemis-, kuulmis-, haistmis-, maitsmis-,</p>	<p>selgitab meeleelundite ülesandeid ja tervishoidu;</p>	<p>Kuulamine, kõnelemine, arutelu, võrdlemine, rühmitamine, paaristö,</p>	<p>Väärtus-, sotsiaalse-, õpi-, suhtlus-, loodusteadusliku ja</p>	<p>Õppimist toetav hindamine: võrreldakse õpilase arengut</p>

<p>kompimiselund) ülesanded, tervishoid. Erivajadustega inimesed (meeleelundite kahjustuste tagajärjel), alternatiivsed suhtlemisvahendid.</p> <p>Enesetunde kirjeldus dialoogis arstiga (levinumad külmetus- ja nakkushaiguste tunnused), ravirežiimi järgimine.</p> <p>Haiguste ennetamine (tervislikud eluviisid).</p> <p>Tervisesport ja liikumine, sportimisvõimalused kodukohas, Eesti tuntumad sportlased. Piisava une ja puhkuse vajalikkus. Valikud toitumisel.</p> <p>Esmaabi põletuse, külmumise, minestuse korral. Uimastid: tubakas, alkohol,</p>	<p>kirjeldab oma välimuse, hügieeni ja tervise eest hoolitsemise võimalusi ning teab hoolitsematuse tagajärgi;</p> <p>kirjeldab oma enesetunnet küsimustele toetudes; demonstreerib õpitu olulisuses esmaabi põletuse, külmumise ja minestuse korral;</p> <p>kirjeldab uimastite (alkoholi ja tubaka) mõju õppimisvõimele ja</p>	<p>õppemäng, praktilised tegevused, õppekäigud, eetilise sõnumiga lühipalade lugemine ja analüüsimine.</p>	<p>tehnoloogiapädevuse arendamine. L: Väärtused ja kõlblus; kultuuriline identiteet (lugemispalad, arutelud);elukestev õpe ja karjääri planeerimine; teabekeskond; keskkond ja jätkusuutlik areng; tervis ja ohutus Lõiming teiste õppeainetega: matemaatika; loodusained; kunstained.</p>	<p>õppekavas toodud oodatavate tulemustega, kasutades sõnalist hinnangut</p> <p>Õppimist toetav hindamine: Intervjuu. Õpilaste kirjutised. Valjusti mõtlemine (läbirääkimine). Hinnatav õpilane räägib õpetajale, mida ja kuidas ta teeb. Enese- ja kaaslaste hindamine.</p>
--	--	--	--	--

<p>narkootikumid (kanep); alkoholi ja tubaka mõju õppimisvõimele ja käitumisele. “Ei” ütlemine uimastitega seotud situatsioonides.</p>	<p>käitumisele; demonstreerib õpitu situatsioonides uimastite tarvitamisest keeldumist;</p>			
<p>Perekond ja kodukoht (8 tundi)</p> <p>Elu maal ja linnas, kodukoha eluolu (levinumad tegevusvaldkonnad, ametid jms).</p> <p>Kodukoha rahvariided, rahvariide kandmine tänapäeval ja minevikus.</p> <p>Kodukoha tähtsamad traditsioonid (laulu- ja tantsupidu jms).</p> <p>Peretraditsioonid (pereliikmete ühised tegevused, peretraditsioonide</p>	<p>võrdleb eluolu maal ja linnas; kirjeldab ühisvestluses oma kodukanti;</p> <p>tunneb ära kodukoha rahvariided;</p> <p>kirjeldab kodukoha traditsioonilisi üritusi;</p>	<p>Kuulamine, kõnelemine, arutelu, võrdlemine, rühmitamine, paaristöö, õppemäng, praktilised tegevused, õppekäigud, eetilise sõnumiga lühipalade lugemine ja analüüsimine.</p>	<p>Väärtus-, sotsiaalse-, õpi-, suhtlus-, loodusteadusliku ja tehnoloogiapädevuse arendamine. L: Väärtused ja kõlblus; kultuuriline identiteet (lugemispalad, arutelud); elukestev õpe ja karjääri planeerimine; teabekeskond; keskkond ja jätkusuutlik areng;</p>	<p>Õppimist toetav hindamine: võrreldakse õpilase arengut õppekavas toodud oodatavate tulemustega, kasutades sõnalist hinnangut</p> <p>Õppimist toetav hindamine: Intervjuu. Õpilaste kirjutised. Valjusti mõtlemine (läbirääkimine).</p> <p>Hinnatav õpilane räägib</p>

<p>määratlemine ühisvestluses, sarnasused-erinevused kaaslastega). Pühad ja kombed (ülelõusmispühad, karjalaskepäev, jüripäev, hingedepäev).</p>	<p>kirjeldab ühisvestluses oma pere traditsioone ja pühade tähistamist;</p>		<p>tervis ja ohutus Lõiming teiste õppeainetega: matemaatika; loodusained; kunstained.</p>	<p>õpetajale, mida ja kuidas ta teeb. Enese- ja kaaslaste hindamine.</p>
<p>Inimene ja aeg (8 tundi) Aja määramine minutilise täpsusega, kellaaja kahesugune määramine (toetudes ööpäeva osadele). Päeva ja nädala ajakava, vaba aja tegevuste mitmekesisus (positiivsed ja negatiivsed</p>	<p>määrab aega minutilise täpsusega ning koostab õpetaja abiga endale otstarbeka ajakulutusega päevakava; kirjeldab positiivsete harjumuste mõju;</p>	<p>Kuulamine, kõnelemine, arutelu, võrdlemine, rühmitamine, paaristöö, õppemäng, praktilised tegevused, õppekäigud, eetilise sõnumiga lühipalade lugemine ja analüüsimine.</p>	<p>Väärtus-, sotsiaalse-, õpi-, suhtlus-, loodusteadusliku pädevuse arendamine. L: Väärtused ja kõlblus; elukestev õpe ja karjääri</p>	<p>Õppimist toetav hindamine: Valjusti mõtlemine (läbirääkimine). Hinnatav õpilane räägib õpetajale, mida ja kuidas ta teeb.</p>

harjumused päevakavas: ajakulu, valikute tegemine jne).	nimetab mitmekesiseid positiivseid vaba aja veetmise võimalusi.		planeerimine; teabekeskond. T: matemaatika; loodusained.	Enese- ja kaaslaste hindamine.
Inimene ja teave (8 tundi) TV-kava (sisu, eakohased saated, telesaadete hulgast valikute tegemine). Pilt-teatmeteosed, Internet: kooli kodulehekülg (teabeallikate kasutamine). Reklaamide sisu ja eesmärk	leiab saatekavast teda huvitavad saated ning märgib need üles; otsib koostegevuses teavet pilt-teatmeteosest; teadvustab reklaamide eesmäärke;	Kuulamine, kõnelemine, arutelu, võrdlemine, rühmitamine, paaristöö, õppemäng, praktilised tegevused, õppekäigud, eetilise sõnumiga lühipalade lugemine ja analüüsimine.	Väärtus-, sotsiaalse-, õpi- ja suhtluspädevus. L: Väärtused ja kõlblus; kultuuriline identiteet; teabekeskond; T: eesti keel; loodusained; kunstained.	Õppimist toetav hindamine: õpilaste kirjutised. Hinnatav õpilane räägib õpetajale, mida ja kuidas ta teeb. Enese- ja kaaslaste hindamine.
Inimene ja töö, inimene ja asjad (10 tundi) Palgatöö, selle tulemus ja eesmärk, ametis püsimise üldised tingimused (võrdlus õpilase käitumisega koolis).	mõistab oma kohustusi ja vastutust seoses õppetööga;	Kuulamine, kõnelemine, arutelu, võrdlemine, rühmitamine, paaristöö, õppemäng, praktilised tegevused, õppekäigud, eetilise sõnumiga	Väärtus-, sotsiaalse-, õpi-, suhtlus-, loodusteadusliku ja tehnoloogiapädevuse arendamine. L: Väärtused ja kõlblus;	Õppimist toetav hindamine: võrreldakse õpilase arengut õppekavas toodud oodatavate tulemustega,

<p>Kulutused peres lapse heaolu eest hoolitsemisel (lapse põhivajadused ja soovid, pere majanduslike võimalustega arvestamine jms), asjade väärtus sõltuvalt nende vajalikkusest. Raha hoidmise viisid: hoiukarp, pank. Raha kogumine.</p>	<p>teadvustab oma nõudmiste/soovide sõltuvust vajadustest ja pere sissetulekust; hindab asjade väärtust nende vajalikkusest lähtuvalt</p>	<p>lühipalade lugemine ja analüüsimine.</p>	<p>kultuuriline identiteet (lugemispalad, arutelud);elukestev õpe ja karjääri planeerimine; teabekeskond; keskkond ja jätkusuutlik areng; tervis ja ohutus Lõiming teiste õppeainetega: matemaatika; loodusained; kunstained.</p>	<p>kasutades sõnalist hinnangut Õppimist toetav hindamine: Intervjuu. Õpilaste kirjutised. Valjusti mõtlemine (läbirääkimine). Hinnatav õpilane räägib õpetajale, mida ja kuidas ta teeb. Enese- ja kaaslaste hindamine.</p>
<p>Inimene, säästlikkus ja turvalisus (10 tundi) Vee ja elektri säästlik tarbimine koolis ja kodus.</p>	<p>kirjeldab vee ja elektri säästliku tarbimise võimalusi kodus ning koolis;</p>	<p>Kuulamine, kõnelemine, arutelu, võrdlemine, rühmitamine, paaristöö, õppemäng, praktilised tegevused, õppekäigud, eetilise sõnumiga</p>	<p>Väärtus-, sotsiaalse-, õpi-, suhtlus-, loodusteadusliku ja tehnoloogiapädevuse arendamine. L: Väärtused ja kõlblus;</p>	<p>Õppimist toetav hindamine: võrreldakse õpilase arengut õppekavas toodud oodatavate tulemustega,</p>

<p>Olmejäätmete (tava-, taaskasutatavad, ohtlikud jäätmed) käitlemine koduses majapidamises (prügi sorteerimine ja ärapaigutamine, kogumispunktid, jäätmete kompostimine).</p> <p>Liiklusõnnetuste peamised põhjused, liiklusõnnetusest teatamine ja abi kutsumine.</p> <p>Pürotehnika (ost-müük alaealistele, kasutamine).</p> <p>Pommiähvarduse tegemisega kaasnevad ohud ja tagajärjed, käitumine pommiähvarduse korral.</p>	<p>nimetab olmejäätmete käitlemise viise koduses majapidamises;</p> <p>demonstreerib õpitu olmesituatsioonis käitumist liiklusõnnetuse korral ja abi kutsumist;</p> <p>kirjeldab ja teadvustab pürotehnika väärkasutuse ning pommiähvarduse tegemisega kaasnevaid tagajärgi;</p> <p>peab kinni evakuatsiooni reeglitest.</p>	<p>lühipalade lugemine ja analüüsimine.</p>	<p>kultuuriline identiteet (lugemispalad, arutelud);elukestev õpe ja karjääri planeerimine; teabekeskond; keskkond ja jätkusuutlik areng; tervis ja ohutus Lõiming teiste õppeainetega: matemaatika; loodusained; kunstained.</p>	<p>kasutades sõnalist hinnangut</p> <p>Õppimist toetav hindamine: Intervjuu. Õpilaste kirjutised. Valjusti mõtlemine (läbirääkimine). Hinnatav õpilane räägib õpetajale, mida ja kuidas ta teeb. Enese- ja kaaslaste hindamine.</p>
---	--	---	---	---